

VERTROUWELIJKCOMMUNISTISCHE AGITATIE IN DE BEDRIJVEN

Direct na het bekend worden van het SER-advies, waaruit bleek dat de leden van de Sociaal Economische Raad eenstemmig van oordeel waren dat de loonsverhogingen in 1963, gezien de hiervoor beschikbare ruimte, niet meer mochten bedragen dan gemiddeld 2,7 procent, intensiverden de communisten hun agitatie onder de bedrijfsarbeiders. Daar zij niet in staat zijn zelfstandig enigerlei stakings-actie van betekenis te organiseren, bepalen zij zich er toe de stemming in de bedrijven zoveel mogelijk te bederven, zogenaamd om de onderhandelingspositie van de arbeiders te versterken.

Als een van de eerste reacties verspreidde de CPN een tot de Nederlandse arbeiders gericht manifest waarin werd gesteld, dat er "meer uit de bus moest komen". De NVV-bonden, zoals de ANMB, de EEN-DRACHT en de ABC, moeten een looneis stellen van tenminste 15 cent per uur, aldus dit manifest.

Toen enige tijd later bekend werd, dat de Algemene Nederlandse Metaalbewerkersbond voor de metaalarbeiders een loonsverhoging van 7 cent per uur had gevraagd, kwamen de communisten op hun aanvankelijk gestelde eis van 15 cent per uur terug. Op 8 januari 1963 verspreiden zij onder de arbeiders van een groot aantal Amsterdamse metaalbedrijven een nieuw manifest. Hierin stelden zij zich achter de eisen van de bonafide vakbonden, te weten een loonsverhoging van 7 cent per uur en één dag meer vakantie.

Naast de verspreiding van manifesten wenden de communisten de volgende middelen aan bij hun pogingen onrust in de bedrijven te verwekken:

- a. agitatorische artikelen in het dagblad "De Waarheid", groot opgemaakt, op de voorpagina.
- b. het verspreiden van een groot aantal gestencilde bedrijfskrantjes. In deze krantjes, die worden uitgegeven door de verschillende CPN-districten, wordt tot acties in de bedrijven aangezet.
- c. het geven van richtlijnen aan de CPN-leden in de verschillende bedrijven. Veelal zijn deze leden per bedrijf georganiseerd in kleine bedrijfsgroepjes.
De taak van deze bedrijfsgroepjes is thans ontevredenheid te verwekken onder de niet-communistische mede-arbeiders en met

VERTROUWELIJK

VERTROUWELIJK

name onder de NVV-leden. Men hoopt daardoor de bonafide vakbonden, vooral het NVV, indirect tot scherper optreden jegens de werkgevers te kunnen dwingen.

Door de geringe aanhang levert de communistische agitatie in de meeste bedrijven weinig resultaat op. In een aantal kleinere, Amsterdamse metaalondernemingen en enkele grote bedrijven, zoals de ADM, de NDSM, Verblifa-Krommenie en Du Croo en Brauns, is de kans op succes mogelijk wat groter.

"De Waarheid" van 14 januari j.l. maakt melding van een korte actie van ca. 200 koperslagers bij Wilton-Feijenoord te Schiedam. Niet de slepende CAO-onderhandelingen vormden hier echter de aanleiding, maar ontevredenheid over een verhoging van de ziekenfondsbijdrage. De leiding van het CPN-district Rotterdam trachtte de ontevredenheid over deze verhoging aan te wakkeren door het verspreiden van een manifest. Bij het Verblifaconcern te Krommenie zouden volgens "De Waarheid" op dinsdag 14 januari 250 arbeiders een korte actie gevoerd hebben voor een duurtetoeslag in verband met de heersende koude.

Door grote "koppen" poogde het partijdagblad de indruk te wekken dat het hier stakingen van formaat gold.

Zoals uit het voorgaande blijkt, worden niet alleen de CAO-onderhandelingen door de communisten aangegrepen om onrust in de bedrijven te verwekken. Ook tijdelijke bijzondere omstandigheden vormen een welkome aanleiding voor het voeren van agitatie, zoals de koude en de prijsstijging van sommige levensmiddelen. Zo werd op 14 januari 1963 door het Amsterdamse Bouwvakcomité, dat in 1958 werd opgericht en wordt geleid door de ABWB-'58 (de enige communistische vakorganisatie, die in Amsterdam nog aanhang van betekenis heeft) een demonstratie georganiseerd van bouwvakarbeiders, die vorstverletuitkeringen genieten. Aan deze demonstratie werd door ruim 300 bouwvakkers deelgenomen. Zij drongen bij het Sociaal Fonds Bouwnijverheid op verhoging van de vorstverletuitkeringen aan. Ook hiervan verscheen uiteraard een verslag-met-foto in het CPN-dagblad. Tijdens de daags te voren door de CPN belegde nieuwjaarsbijeenkomst in Tuschinski had Marcus Bakker reeds gesproken over de noodzaak deze uitkeringen te verhogen.

VERTROUWELIJK

VERTROUWELIJK

Bakker sprak bij die gelegenheid tevens over de nog lopende loononderhandelingen in de metaalsector en merkte op dat "de metaalarbeiders hun gezinnen tekort zouden doen als zij zich niet opmaakten om alle wapens, tot de staking toe, te hanteren om hun eisen volledig te verwezenlijken".

21 januari 1963

VERTROUWELIJK